

Издeнүүчү Абдыкадырова Гулсаада Кочконбаевнанын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча «Адабият окуу курсунда эпосторду окутуунун методикасы (“Эр Төштүк”, “Эр Табылды”)” аттуу темада педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши боюнча И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) жана психология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн уюштурулган Д **13.18.580** диссертациялык кеңешинин эксперттик комиссиясынын

БҮТҮМҮ

Эксперттик комиссиянын курамы:

Эксперттик комиссиянын төрайымы - педагогика илимдеринин доктору Мусаева В.И.

Комиссиянын мүчөлөрү: педагогика илимдеринин доктору, профессор Рысбаев С.К., педагогика илимдеринин доктору, профессор Манликова М.Х.

Издeнүүчү Абдыкадырова Гулсаада Кочконбаевнанын «Адабият окуу курсунда эпосторду окутуунун методикасы (“Эр Төштүк”, “Эр Табылды”)” аттуу темадагы 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы адистигине ылайык педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин эксперттик комиссия карап чыгып, диссертация тууралуу төмөнкүлөрдү ырастайт:

1. Диссертациялык кеңешке диссертацияларды коргоого кабыл алуу укугу берилген адистикке иштин дал келиши

Издeнүүчү Абдыкадырова Гулсаада Кочконбаевнанын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча «Адабият окуу курсунда эпосторду окутуунун методикасы (“Эр Төштүк”, “Эр Табылды”)” аттуу кандидаттык диссертациясы диссертациялык кеңештин профилине туура келет.

Иште 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистигинин паспортуна толугу менен жооп берүүчү адабият окуу курсунда “Эр Төштүк”, “Эр Табылды” эпосторун окутуу боюнча теориялык жана практикалык изилдөөлөр жүргүзүлгөн.

Изилдөөнүн максаты – орто мектептин адабият окуу курсунда (V-VII класстар) «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун үйрөтүүнүн мазмунун, максатын аныктоо, аларды окутуунун методикасын илимий-теориялык негизде иштеп чыгуу жана аны педагогика илиминде эксперименттен өткөрүү.

Коюлган максат диссертацияда төмөндөгү *милдеттерди* аткаруунун негизинде чечилген:

- адабият окуу курсунда «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуунун тарыхын, азыркы абалын, проблемаларын, өзгөчөлүктөрүн аныктоо;
- адабият окуу курсунда «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуунун методологиялык жана дидактикалык негиздерин ачып көрсөтүү;
- «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуу процессинде окуучулардын адабий талдоо берүү, этномаданий, этнолингвистикалык компененттүүлүктөрүн калыптандыруунун заманбап технологияларын иштеп чыгуу жана аларды практикага сунуштоо;
- иштелип чыккан теориялык-практикалык ой корутундуларды педагогикалык тажрыйбада сынактан өткөрүү, алардын жыйынтыктарын талдоо.

Диссертациянын *изилдөө объектиси*: адабият окуу курсунун (V-VII класстар) кыргыз адабияты сабактарында кенже эпосторду окутуу процесси.

Изилдөөнүн методдору: илимий изилдөөлөрдү теориялык-методологиялык талдоо; нормативдик документтерди окуп үйрөнүү; байкоо, анкета, тестирилөө, аңгемелешүү, алдыңкы тажрыйбаларды үйрөнүү, анализ, синтез, моделдөө, педагогикалык тажрыйба.

Бул 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча изилдөөлөрдүн талаптарына туура келет.

Диссертациянын темасынын актуалдуулугу

- кыргыз фольклорундагы “Эр Төштүк”, “Эр Табылды” эпосторунда элдин узак жылдарды чагылдырган турмушу, мифтик-баатырдык түшүнүктөрү, каармандык тууралуу идеалдары, келечек тууралуу үмүттөлеген жогорку идеялык, эстетикалык-көркөмдүк деңгээлде чагылдырылгандыгы;

- ата-бабалардын көрөңгөлүү руханий маданиятын, эр жүрөктүк-коркоктук, жакшылык-жамандык, ак ниеттик-кара өзгөйлүк, сулуулук-одонолук сыяктуу түшүнүктөрүн азыркы жаштар дал ушул элдик эпостордон табыша тургандыгы жана алардын дүйнө таануусунда, адамдарды андап билүүсүндө, образдуу ой жүгүртүүсүндө, этномаданий, тилдик-коммуникативдик компетенттүүлүгүн жогорулатууда чоң роль ойной тургандыгы;

- буга чейинки эмгектерде түздөн-түз адабият курсунда, тактап айтканда, V-VII класстарда кенже эпосторду, алардын ичинде «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуунун методикалык негиздери ырааттуу жана толук иштелип чыкпагандыгы;

- «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпостору өткөн кылымдын I жарымынан бери мектептерде үйрөнүлүп келе жатса да бул проблема боюнча методикалык багыттагы изилдөөлөрдүн жетишсиздиги;

- кыргыз коомчулугунун байыркы ата мурастарга суктанууларынын жогорулап жаткандыгына карабай улам кийинки муундагы окуучулардын элдик эпосторго болгон кызыгууларынын солгундап жатышы;

- элдик кенже эпосторду мектепте окутуу практикасынын изилденбегендиги, мугалимдердин тажрыйбаларынын ар тараптуу үйрөнүлбөгөндүгү жана жыйынтыкталбагандыгы, мугалимдердин элдик чыгармаларды окутуу боюнча методикалык колдонмолорго муктаждыгы изилдөө темасынын *актуалдуулугун* аныктайт.

Диссертациянын темасы актуалдуу, өз алдынча иштелип чыккан иш болуп эсептелет.

2. Илимий жаңылыгы жана теориялык маанилүүлүгү

Изилдөөнүн илимий жаңылыгы төмөнкүлөр менен аныкталат: адабият курсунда «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун үйрөтүүнүн методикасы азыркы шарттарга ылайык адабият таануу, педагогика, психология илимдерине негизделип кыргыз педагогикасында эң алгачкы жолу иштелип чыккан. «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуунун тарыхы, учурдагы абалы, өзгөчөлүктөрү илимий багытта биринчи жолу атайын максатта, ырааттуу талдоого алынып, бул эки эпосту окутуунун натыйжалуу жолдору жана каражаттары табылган. Эпосторду үйрөтүүнүн мыйзам-ченемдүүлүктөрү аныкталып, системага салынган. Табылган методикалык ыкмалар эксперименталдык текшерүүдөн өткөрүлүп, мектеп практикасына сунушталып жатат.

Иште кыргыз адабиятын окутуу илиминин өнүгүшү үчүн маанилүү төмөндөгүдөй жаңы илимий негизделген теориялык жыйынтыктар келтирилген:

1-жыйынтык. Киришүүдө изилдөөгө алынган теманын актуалдуулугу, максаты, милдети жана жаңылыгы, практикалык баалуулугу, коргоого коюлуучу диссертациянын негизги жоболору, изденүүчүнүн жеке салымы, изилдөөнүн натыйжаларын тастыктоо тууралуу кыскача жана так маалыматтар берилген.

2-жыйынтык. “Кыргыз орто мектептеринин адабият курсунда кенже эпосторду окутуунун теориялык-методологиялык негиздери” деп аталган биринчи главада «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун мектепте окутуунун тарыхы, өзгөчөлүктөрү, азыркы учурдагы абалы аныкталып, ошондой эле кенже эпосторду адабият окуу курсунда үйрөтүүнүн методологиялык жана дидактикалык негиздери көрсөтүлгөн.

3-жыйынтык. “Адабият окуу курсунда кенже эпосторду («Эр Төштүк», «Эр Табылды») окутуунун методикасы” деген аталыштагы экинчи главада «Эр Төштүк», «Эр Табылды» эпосторун окутууда текстти адабий-теориялык жактан талдоо жумуштарынын мазмуну, технологиялары, кыргыз адабияты сабагында кенже эпостордогу образдарды талдоонун ыкмалары, жолдору ошондой эле аталган эпосторду үйрөнүү процессинде окуучулардын этномаданий, этнолингвистикалык компетенттүүлүктөрүн калыптандыруу маселелери каралган.

4-жыйынтык. “VI-VII класстарда кенже эпосторду окутуу боюнча педагогикалык эксперименттин уюштурулушу жана анын натыйжалары” деген үчүнчү главада сунуш кылынган теориялык ой корутундулар

педагогикалык эксперимент аркылуу текшерилген, педагогикалык эксперименттин жүрүшү жана натыйжалары тыянакталган. Жалпы кортундуларда изилдөөнүн натыйжалуу жыйынтыктары чыгарылган. Изилдөөгө алынган проблемалар боюнча айрым бир сунуштар киргизилген.

3. Диссертацияда чыгарылган ар бир жыйынтыктын (илимий жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгүнүн деңгээли

1-жыйынтык. Кенже эпосторду окутуудагы негизги проблемалар катары төмөнкү жагдайлар белгиленди: элдик эпостор окууга эмес, угууга ылайыкташкандыгы, бирок, андай мүмкүнчүлүктүн түзүлбөй жаткандыгы; кенже эпостордун тексттеринин толук жетишсиздиги, балдар үчүн адаптацияланган чыгарылыштарынын жоктугу; фольклордук чыгармаларды окуп-үйрөнүүгө азыркы окуучулардын анчалык кызыкпагандыгы; аталган чыгармалардын тилдик байлыктарын бүгүнкү окуучулардын толук түшүнбөшү; кенже эпосторду мектепте, жогорку окуу жайларында окутуу, анын ичинде заманбап технологияларды пайдаланып үйрөтүү боюнча методикалык колдонмолордун жетишсиздиги; бул багытта мугалимдердин тажрыйбаларынын илимий жактан жалпыланбай келе жаткандыгы аныкталган.

2-жыйынтык. Кенже эпосторду окутуудагы өзгөчөлүктөр мындайча аныкталган: эпосту айтуучулар, эпостун варианттары, китеп болуп басылышы, айтуучулук өнөр тууралуу маалыматтарды берүү; чыгарманы тарыхый окуялар, башка элдердин эпостору менен типологиялык жактан байланыштырып талдоо; тексттин тил байлыктарын терең өздөштүрүү үчүн методикалык-лингвистикалык иштердин системасын колдонуу ошондой эле окутуу процессинде чыгарманын негизинде окуучулардын адабий-теориялык түшүнүктөрүн, этномаданий, тилдик-коммуникативдик компетенттүүлүктөрүн жогорулатуу үчүн чыгармачылык ишмердүүлүктөрдү өркүндөтүү маселелери кабыргасынан коюлган.

3-жыйынтык. Кенже эпосторду мектепте окутуунун методологиялык жана дидактикалык негиздерин иштеп чыгууда ал чыгармаларды философиялык, педагогикалык, психологиялык эмгектерге, адабият таануу, тарых, социология боюнча изилдөөлөргө таянып окутуу гана күткөн жыйынтыктарды берери тастыкталган. Мисалы, «Эр Төштүк» эпосун окутууда философиядагы, эстетикадагы, фольклористикадагы элдик мифологиялык түшүнүктөр, анимисттик, тотемдик көз караштар тууралуу билимдерге, «Эр Табылды» эпосун үйрөтүү учурунда кыргыз тарыхындагы калмак баскынчылары менен болгон согуштар тууралуу маалыматтарга, чыгарманын тилин талдоодо кыргыз

тили предметинен окуп үйрөнүлгөн синоним, омоним, антоним, кесиптик лексика, диалектизм, фразеологизм, стилдик каражаттар ж.б. түшүнүктөргө таянылышы керектиги, ал эми окутуу теориясы дүйнөлүк жана орус, кыргыз педагогдорунун, методисттеринин эмгегине негизделишинин зарылдыгы белгиленген.

4-жыйынтык. Кенже эпосторду окутуу адабият таануу илимисиз, адабияттын тарыхы, адабияттын теориясы, адабияттын сыны боюнча булактарды, мугалимдердин тажрыйбаларын колдонуусуз объективдүү жана натыйжалуу ишке ашпастыгы эмгекте ар тараптуу далилденген.

5-жыйынтык. «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуу процессинде окуучулардын чыгармага адабий талдоо берүү, ошол чыгарманын негизинде этномаданий, этнолингвистикалык компененттүүлүктөрүн калыптандыруунун заманбап технологияларын иштеп чыгуу жана аларды практикага сунуштоо боюнча текстти адабий-теориялык талдоонун айрым бир үлгүлөрү сунушталып, «этномаданий компененттүүлүктөр», «этнолингвистикалык компененттүүлүктөр» деген түшүнүктөрдүн маанилери методологиялык таяныч эмгектерге негизденип чечмеленген. Кенже эпосторду окутуунун жолдору, ыкмалары окутуу ишине сунушталган.

4. Диссертацияда изденүүчү чыгарган ар бир илимий жыйынтыктарынын (жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун жаңылыгынын деңгээли:

1-жыйынтык. Жарым жартылай жаңы, себеби, изилдөөнүн максатына ылайык, адабият таануу, психологиялык, педагогикалык, методикалык, адабияттардагы концептуалдык булактарга талдоо жүргүзүү менен алар алгачкы жолу жалпыланган.

2-жыйынтык. Жаңы деп эсептелет, анткени «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун мектепте окутуунун тарыхы, өзгөчөлүктөрү, азыркы учурдагы абалы аныкталып, ошондой эле кенже эпосторду адабият окуу курсунда үйрөтүүнүн методологиялык жана дидактикалык негиздери көрсөтүлгөн.

3-жыйынтык. Жаңы, себеби, «Эр Төштүк», «Эр Табылды» эпосторун окутууда текстти адабий-теориялык жактан талдоо жумуштарынын мазмуну, технологиялары, кыргыз адабияты сабагында кенже эпостордогу образдарды талдоонун ыкмалары, жолдору ошондой эле аталган эпосторду үйрөнүү процессинде окуучулардын этномаданий, этнолингвистикалык компенттүүлүктөрүн калыптандыруунун методикасы иштелип чыккан.

4-жыйынтык. Жарым-жартылай жаңы, сунуштаган методиканы жайылтуу максатында, эксперименттик тажрыйбалардын натыйжалары жалпы талдоого алынып, жыйынтыкталган жана өндүрүшкө сунуштаган.

5. Ички биримдигин жана тиешелүү актуалдуу проблеманын, теориялык жана прикладдык милдеттердин чечилишине арналган жыйынтыктардын багытын баалоо

Издөнүүчү Абдыкадырова Гулсаада Кочконбаевна тарабынан эксперттерге берилген «Адабият окуу курсунда эпосторду окутуунун методикасы («Эр Төштүк», «Эр Табылды»)» аттуу темадагы диссертациясынын жоболору, жыйынтыктары окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн орто мектептерде адабият окуу курсунда «Эр Төштүк», «Эр Табылды» сыяктуу элдик эпосторду окутуунун жалпы педагогикалык теориялары жана окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн орто мектептерде билим берүүнүн практикасы менен байланыштырылган. Алынган жыйынтыктар өз ара байланыштуу, практикалык сунуштары туура теориялык-методологиялык таянычтардын негизинде түзүлгөн. Эмгек тема боюнча ички бир бүтүндүккө бириктирилген бир топ илимий жаңы жыйынтыктарды жана жоболорду ичине камтыйт жана алар изденүүчүнүн педагогика илимине кошкон жеке салымын тастыктай алат.

6. Алынган жыйынтыктардын практикалык баалуулугу

Кандидаттык диссертацияда алынган төмөндөгү илимий натыйжалар ишке ашырылган:

Г.К. Абдыкадырованын диссертациясынын материалдарынын ишке ашырылуусу:

1. Орто мектептердин кыргыз адабиятын окуу курсунда кенже эпосторду («Эр Төштүк», «Эр Табылды»)» окутуу боюнча талдоого алынган илимий-теориялык булактар кыргыз адабияты мугалимдери жана илимий изилдөөчүлөр үчүн илимий таяныч боло алгандыгы.

2. Изилдөөнүн объектисиндеги адабият окуу курсунун V-VII класстарындагы кыргыз адабияты сабактарында кенже эпосторду окутуу процесси окуучулардын ички жан дүйнөсүндөгү асыл баалуулуктарды калыптандырып, андан ары өнүгүп, өсүүсүнө жардам берүү менен ага тарбиялагандыгы.

3. Адабият окуу курсундагы кенже эпосторду окутуунун ыкмалары жана методдору окуучулардын этномаданий, этнолингвистикалык компетенттүүлүгүн калыптандыруу менен элдик идеянын негизинде турмушта туура багыт алууга окутуп-тарбиялоого көмөк көрсөткөндүгү.

4. Изилдөөнүн мазмуну орто мектептердин мугалимдери үчүн методикалык колдонмо катары пайдаланууга мүмкүнчүлүктү бергендиги.

Абдыкадырова Гулсаада Кочконбаевнанын диссертациясынын материалдары төмөндөгү документтерде, материалдарда жана иштелмелерде колдонулду:

- ✓ Жогорку аттестациялык комиссия талап кылган илимий-педагогикалык басылмаларда чагылдырылган;
- ✓ конференцияларда баяндамалар жасалган;
- ✓ сабактар өткөрүлгөн;

✓ педагогикалык эксперименттерде текшерилген.

Г.К. Абдыкадырованын диссертациясынын материалдарын ишке ашыруунун жыйынтыктары боюнча төмөнкүдөй оң натыйжалар алынган:

1. Тажрыйба жүргүзүү үчүн анын максатын, формасын аныктап, орто мектептердеги кыргыз адабиятынын окуу курсундагы кенже эпосторду окутуунун технологиясы иштелип чыккан;

2. Эксперименттерди өткөрүүдө коюлган талаптарды план боюнча аткарып, ага байкоо жүргүзүп, андан жыйынтык чыгарылган;

3. Изденүүчү, окутуучу эксперименттерди жүргүзүүдө окуучулардын кыргыз адабиятын окуу курсундагы кенже эпосторду өздөштүрүүсүнө байкоо жана талдоо жүргүзө алган жана андан жыйынтык чыгарылган;

4. Эксперимент өткөрүүдө максат катары коюлган тапшырмаларды толук кандуу аткаруу, аны жыйынтыктоо, баалоо талаптары жогоруда түзүлгөн шарттарга ылайык аткарылган.

7. Диссертациянын негизги жоболорунун, жыйынтыктарынын жана натыйжаларынын жарыялангандыгын тастыктоо

Диссертациянын мазмуну автордун төмөндөгү эмгектеринде чагылдырылган:

1. Абдыкадырова Г, Г. Кенже эпосту өткөрүүгө карата даярдыктар [Текст] / Г.Абдыкадырова // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2008. – 120-124-бб.

2. Абдыкадырова, Г. Орто мектептерде кенже эпосторду окутуунун актуалдуу маселелери [Текст] / Г.Абдыкадырова // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2011. - №1. – 9-19-бб.

3. Абдыкадырова, Г. Эпостордун окутуунун теориялык негиздери [Текст] / Г.Абдыкадырова // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2013. - №2. – 147-149-бб.

4. Абдыкадырова, Г. Элдик кенже эпостордун алгачкы окуу программаларындагы орду [Текст] / Г.Абдыкадырова // Кыргыз тили жана адабияты. – Б.: 2015. №27. – 200-2003-бб.

5. Абдыкадырова, Г. Тарых, саясат жана элдик эпосторду окутуу [Текст] / Г.Абдыкадырова // Кыргыз тили жана адабияты. – Б.: 2015. №27. – 215-219-бб.

6. Абдыкадырова, Г. Мектепте «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун окутуу проблемасынын изилдениш тарыхы [Текст] / Г.Абдыкадырова // БГУнун жарчысы. – Б.: 2015. №2 (32). 190-192 – бб.

7. Абдыкадырова, Г. «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун мектепте окутуунун өзгөчөлүктөрү [Текст] / Г.Абдыкадырова // БГУнун жарчысы. – Б.: 2015. №2 (32). – 194-196-бб.

8. Абдыкадырова, Г. Кыргыз адабияты сабагында кенже эпостордогу образдарды талдоонун ыкмалары жана жолдору. Эл мугалими М.Базаркуловго арналып 2015-жылдын.... өткөрүлгөн илимий

конференциянын материалдары [Текст] / Г.Абдыкадырова // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2015. №1 – 368-372-бб.

9. Абдыкадырова, Г. Эр Табылдынын образын талдоо Эл мугалими М.Базаркуловго арналып 2015-жылдын.... өткөрүлгөн илимий конференциянын материалдары [Текст] / Г.Абдыкадырова // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – Б.: 2015. №1 – 372-376-бб.

10. Абдыкадырова, Г. «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторунун жазылып алынышы жана жарыяланышы [Текст] / Г.Абдыкадырова // Ж.Баласагын атындагы КУУнун жарчысы. – Б.: 2015. – 238-243-бб.

11. Абдыкадырова, Г. Адабият окуу курсунда «Эр Төштүк» жана «Эр Табылды» эпосторун үйрөнүү процессинде окуучулардын этномаданий, этнолингвистикалык компоттенүүлүктөрүн калыптандыруу [Текст] / Г.Абдыкадырова // Ж.Баласагын атындагы КУУнун жарчысы. – Б.: 2015. – 243-249-бб.

12. Абдыкадырова, Г. Некоторые проблемы преподавания малых эпосов [Текст] / Г.Абдыкадырова // «Новая наука: От идеи к результату» – Часть 2. – РФ, г.Стерлитамак: Изд. «Агенства международных исследований» 2016, 3-10 ст.

13. Абдыкадырова, Г. Обучение понятием о сюжете и композиции по материалам эпоса [Текст] / Г.Абдыкадырова // «Новая наука: Проблемы и перспективы» – Часть 2. – РФ, г.Стерлитамак: Изд. «Агенства международных исследований» 2016, 3-11 ст.

14. Абдыкадырова, Г. Обучение вопросов композиционной организации развития событий в малых эпосах [Текст] / Г.Абдыкадырова // Интернаука - Часть 1. №8 (12). РФ, г.Москва: Изд. «Интернаука» 2017, 63-66 ст.

15. Абдыкадырова, Г. Существенные вопросы обучения эпосов [Текст] / Г.Абдыкадырова // Интернаука - Часть 1. №8 (12). РФ, г.Москва: Изд. «Интернаука» 2017, 67-70 ст.

8. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши

Автореферат негизинен диссертациянын мазмунуна, анда коюлган изилдөөнүн максаттарына жана милдеттерине дал келет.

Авторефераттын бири-бири менен бирдей түзүлгөн кыргыз, орус жана англис тилдериндеги резюмеси бар.

9. Жетектөөчү уюмду, расмий оппоненттерди дайындоо жөнүндө сунуштун негиздүүлүгү

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы жетектөөчү мекеме катары Х.Карасаев атындагы Бишкек гуманитардык университетинин кыргыз адабияты жана педагогика кафедраларын сунуштайт. Аталган кафедра сунушталган илимдин тармагы боюнча илимдин докторлору, кандидаттары: Акматов Б. - п.и.д., доцент 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы

менен методикасы (кыргыз адабияты), Кенжешов К., п.и.к., доцент 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты), Мураталиева - п.и.к., Абдыракунова Ж. - п.и.к. жана филология илиминин кандидаттары: Асакеева Д.,- ф.и.д., Умарова Р. – ф.и.к., Ибраимов К. – ф.и.к., Абдракунов А. – ф.и.к. ж.б. эмгектенишет.

Эксперттик комиссия расмий оппоненттер катары төмөнкү адистерди сунуш кылат:

Биринчи расмий оппонент катары адабиятты окутуунун теориясы менен практикасы боюнча адис педагогика илимдеринин доктору **В.И. Мусаеваны** сунуш кылат (13.00.02). Анын эмгектери:

1. Кыргыздын чечендик кебин окутуу: Монография. –Б.: Бийиктик, 2013.-305 б.;

2. Кыргыз адабияты / Антология. Акындар поэзиясы III том – Б.: “Кыргыз энциклопедиясы” башкы редакциясы, 2012. – 528 б.

3. Кыргыз адабияты / Антология. Поэмалар, ырлар VIII том – Б.: “Кыргыз энциклопедиясы” башкы редакциясы, 2012. – 624 б.

4. Кыргыз тилин жана адабиятын компетенттүүлүктүн негизинде окутуу / Окуу-методикалык курал. – Б.: Алтын түйүн, 2014. -96 б;

5. Кыргыз тил, адабиятын инновациялык негизде окутуунун максаты, мазмуну жана технологиялары // “Наука, новые технологии Кыргызстана” журналы №2, 2016. 140-143-бб;

6. Компетенттүүлүктүн негизинде кыргыз тили жана адабиятын окутууну оптималдаштыруу. Тил, адабият жана искусство маселелери // Илимий журнал №1. 395-401-бб;

7. Кыргыз тилин жана кыргыз адабиятын көп тилдүүлүккө үйрөтүүнүн негизги өзөгү катары окутуунун башкы маселелери же жаңы муундагы окуу китептери тууралуу учкай кеп // ALATOO ACADEMIK STUDIES ЖАРЧЫСЫ (Эл аралык илимий журнал) 2016. № 4. 263-273-бб.

Экинчи расмий оппонент катары кыргыз адабиятын окутууга байланыштуу адис педагогика илимдеринин кандидаты **Т.Н.Каранованы** сунуш кылат (13.00.02). Анын эмгектери:

1.Элдик макал-лакаптар аркылуу окуучуларга атуулдук тарбия берүүгө үйрөтүү // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы, 2012. – №2. –279-283-бб.;

2.Атуулдук тарбиянын башаты – элдик чыгармаларда [Текст] / С.К.Рысбаев, Т.Н.Каранова. // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы, 2012. – №2. –302-306-бб.;

3.Жомоктор аркылуу окуучуларга атуулдук тарбия берүүгө болочок мугалимдерди үйрөтүү жолдору [Текст] / Т.Н.Каранова // Известия ВУЗов, 2012. – №1. – 278-281-бб.;

4.Балдар фольклорун окуп үйрөнүүдө окуучуларды риторикалык тапкычтыкка калыптандырууга студенттерди үйрөтүү сабагы [Текст] / Т.Н. Каранова // Известия ВУЗов, 2012. – №1. –288-291-бб.

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы сунуш кылынган документтерди карап чыгып, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы Д 13.18.580 диссертациялык кеңешине 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн Абдыкадырова Гулсаада Кочконбаевнанын «Адабият окуу курсунда эпосторду окутуунун методикасы (“Эр Төштүк”, “Эр Табылды”)” аттуу темадагы диссертациялык ишин кабыл алууну сунуш кылат.

Эксперттик комиссиянын төрайымы:
педагогика илимдеринин доктору

Мусаева В.И.

Комиссиянын мүчөлөрү:
педагогика илимдеринин доктору
профессор

Рысбаев С.К.

педагогика илимдеринин доктору

Манликова М.Х.

Комиссия мүчөлөрүнүн колун тастыктайм.
Диссертациялык кеңештин
окумуштуу катчысы,
педагогика илимдеринин
кандидаты, доцент

Омурбаева Д.К.

